

**Den selvejende institution
Hulahoppen
Den styrkede pædagogiske læreplan
Udarbejdet 2025**

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	INTRODUKTION	2
1.1	Beskrivelse til læreplanen	4
2	DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN	7
2.1	Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber	7
2.2	Pædagogisk læringsmiljø	9
2.3	Samarbejde med forældre om børns læring	11
2.4	Børn i udsatte positioner	14
2.5	Sammenhæng til børnehaveklassen	16
3	ØVRIGE KRAV TIL LÆREPLANEN	18
3.1	Inddragelse af lokalsamfundet (og evt. forældrebestyrelsen)	18
3.2	Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	20
4	DE SEKS LÆREPLANSTEMAER	22
4.1	Alsidig personlig udvikling	22
4.2	Social udvikling	25
4.3	Kommunikation og sprog	28
4.4	Krop, sanser og bevægelse	31
4.5	Natur, udeliv og science	34
4.6	Kultur, æstetik og fællesskab	38
5	EVALUERINGSKULTUR	41
5.1	Evalueringskultur	41

1 INTRODUKTION

I Danmark går størstedelen af alle børn i alderen 0-6 år i dagpleje, vuggestue eller børnehave. Det giver dagtilbuddene en unik rolle i forhold til at understøtte børns generelle trivsel og udvikling.

Siden 2004 har alle dagtilbud arbejdet med en pædagogisk læreplan, hvis formål er at opstille mål for børns udvikling, læring, trivsel og dannelse inden for seks centralt fastsatte læreplanstemaer. Som led i at styrke kvaliteten på dagtilbud blev der på baggrund af dagtilbudsaftalen "Stærkere dagtilbud – alle skal med i fællesskabet" i 2017, vedtaget en ny lovgivningsmæssig ramme i 2018 for arbejdet med den pædagogiske læreplan i dagtilbud. Ændringerne tager udgangspunkt i det samlede forslag om en styrket pædagogisk læreplan, som en mastergruppe og seks arbejdsgrupper udarbejdede i 2016.

Udarbejdelse af dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal bygge på lokale udfordringer, styrker og kompetencer og de er en ledelsesmæssig beslutning, hvordan man mest hensigtsmæssigt udformer sin pædagogiske læreplan inden for de fastsatte rammer i loven og af kommunalbestyrelsen.

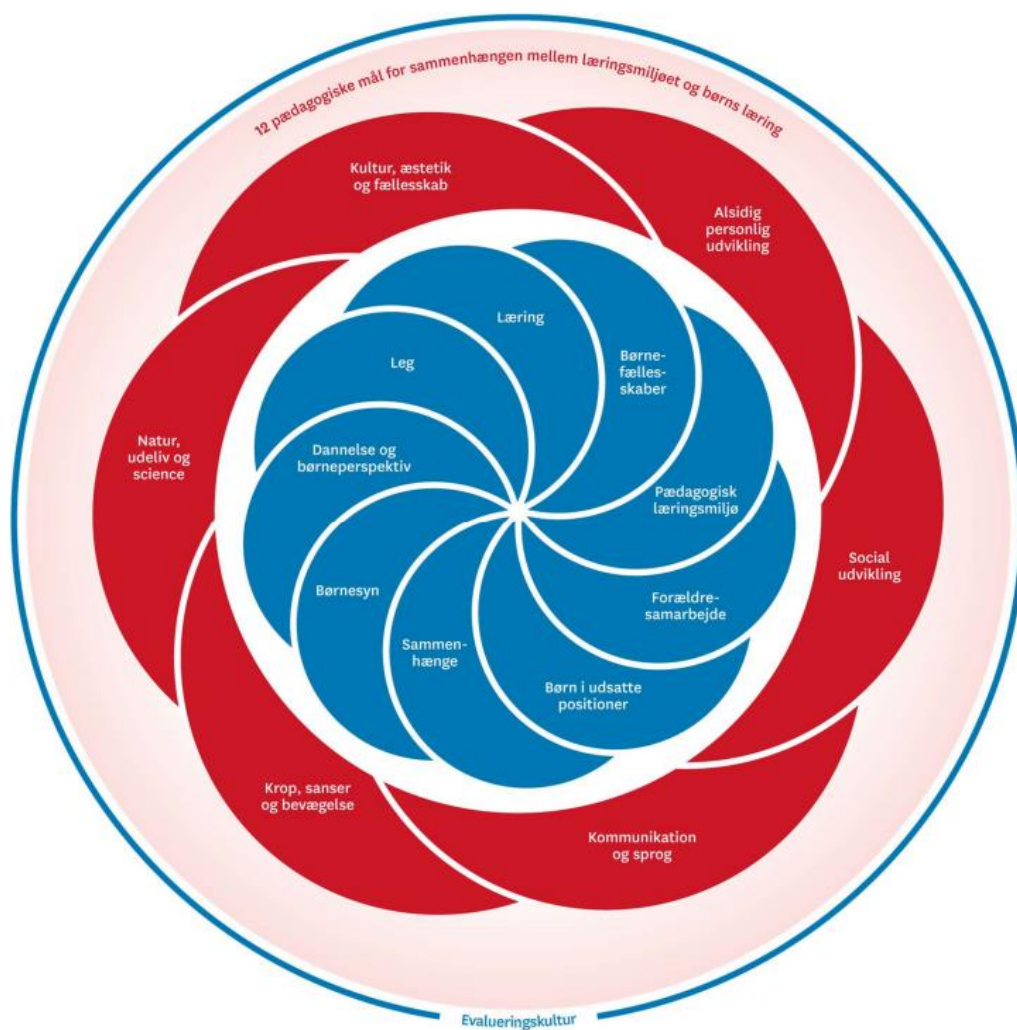
Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal fungere som et pædagogisk redskab, der via korte, relevante pædagogiske refleksioner og eksempler skal skabe en klar fælles retning for det pædagogiske arbejde, der foregår i dagtilbuddet. Herunder sikre, at den intenderede pædagogik er til stede hele dagen og i alle aktiviteter, rutiner med børnene mv. Læreplanen skal således indeholde nogle overordnede relevante refleksioner over og eksempler på, hvordan det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet inddrager børnenes perspektiv og børnefællesskabet og tager højde for den konkrete børnegruppes sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger og behov. Eksemplerne skal være retningsgivende for personalet i det daglige pædagogiske arbejde med børnene.

Den styrkede pædagogiske læreplan

Det fælles pædagogiske grundlag
og de seks læreplanstemaer

1.1 Beskrivelse til læreplanen

Hulahoppen er en selvejende integreret daginstitution for børn i alderen 0-6 år, beliggende i Vojens, Haderslev kommune. Vi har kapacitet til at modtage op til 48 vuggestuebørn (0-3 år) og 88 børnehavebørn (3 år til skolestart).

Vores moderne faciliteter, bygget i 2014, understøtter en bred vifte af fysiske læringsmiljøer, herunder musik og bevægelse, naturvidenskab, kreative rum og forskellige former for leg – fra stille aktiviteter til lege, der kræver højt til loftet. Vi har god plads både indendørs og udendørs, som tilgodeser alle aldersgrupper og muliggør arbejde i både store og små grupper, afhængigt af børnenes behov. Kun fantasien sætter grænser for vores muligheder.

Vi er privilegerede at være en del af et aktivt lokalsamfund og en natur med mange tilbud, som vi flittigt benytter os af. Vores børnegruppe består af både danske børn og børn fra andre nationaliteter, hvilket vi mener beriger alle børn i deres fællesskaber. Vi taler dansk i vores hverdag og fællesskab.

Pr. 2025 har Hulahoppen følgende fastansatte:

1 institutionsleder

2 daglige pædagogiske ledere (én for vuggestuen og én for børnehaven) med hver ca. 27 timer til faglig og administrativ ledelse af daglig drift samt tværfaglige samarbejde og 10 timer til faglig understøttelse af praksis.

Vuggestuen: 7 pædagoger, 3 pædagogiske assistenter og 2 medhjælpere

Børnehaven: 9 pædagoger, 2 pædagogiske assistenter, 1 medhjælper og 1 pædagogstuderende

I huset er der 3 personer i fleksjob som husassistenter til praktiske opgaver.

I vores køkken har vi 1 økonoma, som er ansvarlig for den sunde kost, med hjælp fra 2 husassistenter i fleksjob.

Derudover har vi også tidsbegrænsede stillinger til både ufaglært og faglært pædagogisk personale, samt løbende lønnede og ulønnede pædagogstuderende og pædagogiske assistentelever i praktik. Vi værdsætter, at studerende forstyrrer vores praksis og glæder os over at bidrage til uddannelsen af fremtidens pædagogiske personale.

Værdier for Hulahoppen

"Hulahoppen – Her er vi ved at lærer, hvem vi gerne vil være"

Vi samarbejder med forældre om at give børn omsorg og tryghed, og vi støtter hvert barn i at "blive sig selv i mødet med verden" og mestre eget liv. Dette betyder, at vi møder forældre, personale og andre med åbenhed, respekt og forståelse.

Sundhed: Sundhed er fundamentet for Hulahoppens pædagogiske arbejde. Vi ser sundhed som socialt, psykisk og fysisk velbefindende. Den sociale sundhed fremmes gennem fællesskaber, og den psykiske sundhed styrkes gennem anerkendelse. Den fysiske sundhed fokuserer vi på gennem fire områder:

Kost: Alle børn skal dagligt have adgang til sund og varieret mad fra Hulahoppens køkken. Vi har en specifik kostpolitik.

Motorisk udvikling: Alle børn skal have mulighed for fysisk aktivitet hver dag, både ude og inde.

Hygiejne: Der skal være et kontinuerligt fokus på hygiejne som en integreret del af hverdagen.

Søvn: Søvn er vigtig for vækst og udvikling. En middagslur skal altid være en mulighed for både store og små børn, i samarbejde med forældrene.

Fællesskab: Vi mener, at menneskers forståelse af sig selv er dybt forbundet med deres relationer til andre. Derfor skaber vi rammer for fællesskaber, hvor børn kan lege, lære og danne relationer. Det pædagogiske personale spiller en afgørende rolle i at etablere relationer og venskaber, som bidrager til barnets følelse af at være en del af fællesskabet. Vi sikrer, at alle børn, uanset køn, alder og kultur, har mulighed for at deltage og danne relationer, der styrker fællesskabet og følelsen af at høre til.

Anerkendelse: Vi mener, at menneskers forståelse af sig selv er dybt forbundet med deres relationer til andre, hvilket pålægger de voksne et særligt ansvar. De voksne spiller en afgørende rolle i børns selvopfattelse, og vi fokuserer på at skabe de bedste forudsætninger for selvudvikling. Vi er åbne for børnenes interesser og lytter til dem, så de føler, at deres tanker, følelser og oplevelser er værdifulde. Anerkendelse bygger på ligeværdighed: Alle har ret til deres egen oplevelse og er noget værd, præcis som de er.

Værdierne vil være omdrejningspunktet i vores møde med verden.

Derudover har vi i vores samarbejde med hinanden, med forældre og tværfaglige samarbejdspartnere fokus på værdierne i Haderslev kommune, som understøtter vores lokale mål.

Ambitioner: Vi er modige nytænkere. Vi arbejder med seriøsitet og målrettethed, hvor vi tør sigte højt og tænke nyt. Vi undgår at finde for meget tryk i "plejer"

Resultater: Vi er professionelle medskabere. Vi sætter handling bag ord, skaber resultater og tør blive målt på dem. Vi gør en forskel. Vi undgår at stå på egen ret.

Fællesskab: Vi er kompetente holdspillere. Vi arbejder sammen på kryds og tværs af kolleger, ledere, borgere, erhvervsliv, foreninger og politikere. Vi undgår kun at se egne opgaver og mål.

Dialog: Vi er åbne samarbejdspartnere. Vi taler med hinanden, får ting til at ske og finder løsninger, også hvis vi må sige nej. Vi undgår egenrådigt at træffe beslutninger og at tænke "dem og os".

2 DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

2.1 Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Vi ser barnet for hvem det er, og ikke for hvad det kan. Barnet skal opleve sig mødt og forstået, og opleve at dets bidrag ind i fællesskabet er betydningsfuldt og at det har en demokratisk stemme ind i aktiviteter, fællesskaber og hverdagen i Hulahoppen. Det er vores forståelse, at der bag enhver adfærd, er en positiv hensigt. Vi skal hjælpe barnet med at kunne, at forstå, oversætte og udtrykke sig, så de kan indgå i relationer til andre, blive sig selv i mødet med verden og kan mestre eget liv.

Børn lærer på mange forskellige måder, og forskellige børn lærer forskelligt. Vi skal være med til at tilpasse strukturer i hverdagen for børnene, så de oplever forskellige fællesskaber og læringsmiljøer. Dagen skal for børnene veksle mellem børneinitierede og vokseninitierede aktiviteter og lege. I hverdagen tager vi også udgangspunkt i barnets spor, hvilket betyder, at der i vores planlægning er plads til spontanitet. Vores opmærksomhed er rettet på at inddrage børnene, så de oplever en relevant grad af medbestemmelse i forhold til alder og udvikling.

Der sker megen læring i leg, og legen har værdi i sig selv. I løbet af barnets tid i Hulahoppen vil barnet opleve forskellige pladser i lege hierarkiet, og vil derved også lære at positionere sig selv og give plads til andre. I hverdagen er der meget læring i de hverdagsrutiner, der er i Hulahoppen. Vi er derfor opmærksomme på, at der skal være tid og ro til de daglige rutiner.

Det kan være omkring vores måltider, når vi skal have tøj på og af, når vi skal vente på tur, og omkring hygiejne m.m. Vi er derfor optagede af, at vi i Hulahoppen ikke altid skal nå noget, eller være på vej et sted hen. Vi skal også bare være i det, vi er i.

Vi ønsker at skabe rammer for børn og voksne, hvor læring er en proces, og i denne proces må vi øve os, gentage, lave om m.m. Vi vil gerne understøtte at

børn bliver nysgerrige, og at denne nysgerrighed bliver brugt til læring. Vi vil bestræbe os på selv at have et dynamisk mindset - og det vil vi gerne give videre til børnene i Hulahoppen.

Vi er af den overbevisning, at barnet skal danne erfaringer inden der kan ske udvikling og læring. Barnet skal støttes i bevidstheden om hvad det gør, kan og hvordan. Vi har en fornem opgave i hele tiden at være bevidste om barnets nærmeste zone for udvikling, at skabe kontekster for det enkelte barn som sikrer, at barnet oplever små sikre succeser og derved opbygger en grundlæggende tro på egne evner. At alle børn hver dag oplever at være i en privilegeret position.

I Hulahoppen arbejder vi systematisk omkring det enkelte barns trivsel og udvikling. Dette gør vi bl.a. via arbejdsredskabet tidlig opsporing og indsats, dialogprofil, sprogtrappe og sprogvurderinger og fokuspunkter. Vi forholder os her til det enkelte barns trivsel, læring, dannelse og udvikling, ligesom vi aktivt forholder os til egen praksis og nye tiltag og/eller forandringer, som vil understøtte den fortsatte udvikling.

2.2 Pædagogisk læringsmiljø

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

I Hulahoppen arbejder vi med det strukturelle læringsmiljø og det processuelle læringsmiljø. Vores udgangspunkt er, at der sker læring i leg, aktiviteter, hverdagsrutiner og i høj grad i relation med andre. Vi må derfor betragte læringsmiljøer, som noget der ér hele tiden, i alt hvad vi gør. Det kræver, at vi som personale hver dag har øje for dels de rammer, der tilbydes, de fællesskaber der dannes, muligheder for udfoldelse og aktivitet og for vores eget mindset og pædagogiske tilgang.

Børnene er tilknyttet faste stuer på i gennemsnit 12 børn for vuggestuer og op til 20-22 børn i børnehavegrupper. Alle stuer har børn fordelt på alder 0-3 eller 3-6 år. Vi går hyppigt i mindre grupper i løbet af dagen (så vidt muligt hver dag), da der her er en anden mulighed for dannelse af fællesskaber, relationer, fordybelse og nærvær. Det er vigtigt, at vi giver børnene muligheden for oplevelsen af både de store og de små fællesskaber og af fællesskaberne på tværs af stuer og alder.

Vi forholder os, løbende over tid aktive til, hvordan vores daglige rutiner bidrager bedst mulig til læring for alle børn. Skal vi lige nu ændre måden, hvorpå vi organiserer måltidet, garderobe kontekster, rollefordeling på legeplads, rutiner ved puslesituationer etc. Vi observerer på praksis og børnegruppen og justerer, så alle bliver tilgodeset. Vi undersøger og evaluerer løbende praksis såvel stuevis, afdelingsvis som på tværs i hele huset.

Vi forholder os løbende til den fysiske indretning af såvel stuer som fælles arealer, så vi kan tilgode nye og ændrede behov i børnegruppen.

Vi søger at skabe områder, hvor der kan ske aktiviteter med en høj grad af fysisk udfoldelse, og områder hvor der er mulighed for ro og fordybelse.

Personalet forholder sig aktivt til rollefordeling såvel på stuerne, på tværs af stuerne som ude på legepladsen. Hvem fordyber sig med hvem?

Hvem modtager forældre og børn, hvem "flyder" og hjælper de børn, der har brug for guidning eller praktisk hjælp. Det kræver en bevidst koordinering og positionering mellem personalet.

En væsentlig del af læringsmiljøet er kommunikation. I Hulahoppen har vi stor opmærksomhed på, hvordan vi taler til og om hinanden, vi forholder os nysgerrige og åbne i relationer, og vores nonverbale og verbale udtryk skal være samstemmende. Vi forholder os aktive i at give børn en bevidsthed om selv samme.

Ved tilrettelæggelse af læringsmiljøer søger vi at tage udgangspunkt i børnenes alder og udvikling, samt "hvad er det næste bedste skridt " for barnet. Vi søger at inddrage barnets perspektiv ved dels at følge op på hvad de lige nu er optagede af, ved direkte af spørge ind til børnenes oplevelser, holdninger, og interesser - på relevant måde efter alder og udvikling.

Med udgangspunkt i dette sammensættes de mindre grupper, så børnene får muligheder for at spejle sig i andre alt efter behov. Måske har barnet lige nu brug for at spejle sig i andre, der kan eller næsten kan. Måske har barnet lige nu brug for at spejle sig i andre med mulighed for at konstatere: "Jeg kan". Andre gange kan det være fælles interesser, opbygning af nye relationer mv., der kan danne baggrund for sammensætning og størrelse af grupper.

2.3 Samarbejde med forældre om børns læring

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

I Hulahoppen ser vi forældre som eksperter i eget liv og familie. Niveauet og kvaliteten af vores samarbejde med forældre er afgørende for, at vi sammen opnår at skabe de absolut bedste rammer for barnet, så barnets trives, lærer, dannes og udvikler sig.

Samarbejdet med forældre foregår i Hulahoppen på forskellige "arenaer".

Det første møde: Allerede inden barnets skal starte i Hulahoppen, afholdes et opstartsmøde. På mødet fortæller forældrene om barnets trivsel og udvikling, så vi sammen kan tilrettelægge den for barnet bedst mulige overgang til Hulahoppen. Der er på mødet dialog om hvad Hulahoppen kan tilbyde, hvordan vi arbejder med pædagogisk praksis, de daglige rutiner, praktiske foranstaltninger m.m. På mødet drøftes også gensidige forventninger til et godt samarbejde, samt hvordan vi sammen kan forholde os, hvis der opstår misforståelser eller vi får øje på usagte forventninger. Tilgangen i Hulahoppen er grundlæggende, at vi ikke kan ændre på noget, vi ikke ved. Det er derfor af meget stor vigtighed, at vi som professionelle løbende inviterer forældre til dialog om deres oplevelser.

Samtaler med forældre om barnet: Personalet vil altid inddrage forældre ved den mindste opmærksomhed på, at deres barn har brug for, at der er noget vi samarbejder ekstra om. Forældre kan altid anmode om en samtale, hvis der opstår et særligt behov herfor.

I Hulahoppen er der fastlagt følgende faste forældresamtaler:

- 2-3 mdr efter opstart i vuggestuen.
- Når barnet i vuggestuen er mellem 2 år og 2 år og 3 mdr.
- 2 år og 11 mdr. Overleveringsmøde mellem forældre, vuggestue og børnehave
- 2-3 mdr. efter opstart i børnehaven.
- Efteråret (sept/okt) før barnets skal starte i skole.

Vi anvender pædagogiske redskaber, som fortæller noget om barnets trivsel, læring og udvikling ved samtalerne. Der arbejdes kontinuerligt med disse redskaber i barnets tid i Hulahoppen, så vi sammen med forældrene løbende samarbejder om og er opmærksomme på, at der er progression i barnets udvikling.

De uformelle samtaler: I hverdagen finder der mange uformelle samtaler sted med forældre i forbindelse med aflevering og afhentning. Det er afgørende, at vi som professionelle forholder os til hvilke informationer,

der her kan deles. Nogle informationer kalder på en samtale, hvor der er rum for en mere privat dialog med forældre. I de uformelle samtaler deler forældre informationer om oplevelser derhjemme, barnets søvn, kost m.m.

Informationer som kan understøtte, at personalet kan give deres barn en god dag. Hvis barnet har sovet dårligt, og personalet ved det, kan personalet imødekomme barnet ved at skabe rammer med ro på.

Et træt barn kan hurtigere opleve at anmodninger om en given aktivitet eller lign. er uoverkommelig.

Personalet informerer ved de uformelle samtaler også forældrene om barnets dag i Hulahoppen. Har der været oplevelser, hvor barnet har været ked af det, glad, stolt over at lykkes, hvordan det har leget, samspillet med de andre børn m.m. Det er også i de daglige uformelle samtaler personalet går i dialog med forældrene om de umiddelbare observationer mhp. at de kan have en fælles opmærksomhed på barnets trivsel og læring og sammen kan følge op efter f.eks. 1 uges tid, og afklare om der er behov for tiltag. I givet fald vil det typisk være sådan, at der aftales at mødes mere formelt. De uformelle samtaler er korte og vil ikke nødvendigvis fylde hver dag, det vil være en konkret vurdering. Det er vigtigt, at personalet er nærværende ved børnegruppen samtidigt.

Skriftlig kommunikation: I Hulahoppen anvender vi Aula som platform til den skriftlige kommunikation med forældre. Her gives der oplysninger til forældrene når der skal ske særlige aktiviteter på stue- eller husniveau (på tur, fastelavn etc.). Det er også her, at der samarbejdes om ferieperioder, informationer til alle forældre fra bestyrelsen og ledelse, menuplaner fra køkkenet m.m. I relation til samarbejdet om børnenes læring udarbejder den enkelte stue ca. 6 gange årligt et nyhedsbrev til stuens forældre om kommende fokusområder/aktiviteter. Hvis der eks. arbejdes med et tema over "skovens træer", "fugle", "at kunne tage tøj af og på" eller lign., så beskrives kort hvorfor og hvordan der arbejdes med dette. Således kan forældre samtale med børnene om emnerne, understøttes via læsning af en bog, øve sig i af og påklædning etc. Personalet henviser til materialer der kan anvendes, hvilke sange der synges i den kommende tid etc. Personalet udarbejder billedokumentation, som understøtter arbejdet, og samtidig viser forældrene "et kig fra hverdagen".

Da aktiviteter tilrettelægges med udgangspunkt i, hvad børnegruppen helt aktuelt har behov for, så vil måderne der arbejdes på, stuevis eller opdelt i flere små grupper, variere.

Forældrearrangementer: Vi har årligt nogle faste arrangementer, som både skal bidrage til socialt sammenhold og fællesskab omkring Hulahoppen. Disse arrangementer giver mulighed for dannelse af nye relationer på tværs af huset samt vidensdeling om forskellige relevante temaer. Sådanne temaer kan være søvn, sprog, motorik m.m. Det afgørende er, at temaerne er med udgangspunkt i forældrenes aktuelle behov, og at der kan differentieres i forældregruppen. Af faste arrangementer kan nævnes:

- Forældrearbejdsdag: Vi er sammen om at passe på Hulahoppens legeplads og udenomsarealer.
- Bedsteforældredag: Vi er sammen om at plante, og lære at få noget til at leve og gro.
- Julearrangement: Vi er kreative sammen.

Der vil fremadrettet arbejdes på at udvikle samarbejdet med forældre, så der tilbydes temaaftner, hvor de, som finder det meningsgivende, kan deltage.

Dialog med institutionsbestyrelsen: Institutionsbestyrelsen består af et flertal af valgte forældre. Institutionsbestyrelsen i en selvejende institution er dels øverste myndighed, og dels har bestyrelsen stor indflydelse på beslutningen om overordnede rammer, f.eks. forældrearrangeret mellemmåltider, frokostordninger, prioritering af overordnede rammer for budget m.m. Der afholdes årsmøde hvor bestyrelsen er primus motor (valg til bestyrelsen, dialog mellem forældre og bestyrelse og evt. oplæg). Derudover arrangeres der Forældrekafe/dialog. Bestyrelsen arrangerer årligt en eftermiddag hvor bestyrelsen er opsøgende på dialog, og hvor forældre på forhånd ved, at bestyrelsen er tilgængelig fysisk i institutionen. Antallet heraf kan variere fra år til år. Forældre kan altid gå direkte i dialog med bestyrelsen, hvis de er optagede af de overordnede rammer, organisering, praksis mv.

2.4 Børn i udsatte positioner

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

I Hulahoppen arbejder vi værdibaseret med barnets udvikling som omdrejningspunkt. Vi støtter hvert enkelt barn i at udvikle en stærk og autentisk identitet i mødet med verden og i at mestre eget liv. Det forudsætter et dynamisk og inkluderende fællesskab. Derfor er vores tilgang, at det er fællesskabet, der skal tilpasses og udvikles – ikke barnet. Vi ser det enkelte barn som unikt og betydningsfuldt, og vi forandrer rammerne, så de understøtter netop dét.

Vores pædagogiske praksis hviler på den systemiske og narrative teori. I dette perspektiv er barnet aldrig problemet – det er problemet, der er problemet. Kvaliteten af relationen og interaktionen mellem barn og voksen er afgørende for børn i udsatte positioner. Vi forholder os derfor observerende, reflekterende og evaluerende på de voksnes kommunikation og mindset.

Vi arbejder med børn i mindre sammenhænge, hvor den voksne i højere grad har mulighed for at arbejde målrettet med barnets specifikke udfordringer. Det kan være, at en lille gruppe af børn har behov for særlige aktiviteter og indsatser i en periode omkring sprog, motorik, sociale kompetencer m.m. Vi søger her at danne grupper, hvor børn kan spejle sig på forskellige niveauer. Vi har samtidig fokus på at skabe rammer, der bidrager til at børn i udsatte positioner, f.eks. i hverdags rutiner, leg m.m., oplever mestring. Det kan være et barn i en given periode har brug for at blive skærmet fra støj ved påklædning, tæt guidning ved måltider eller lign. Det betyder, at vi har tilrettelagte initiativer med målrettede og bevidste tiltag, og omvendt samtidig har øje for at guide og støtte i de mere spontane og rutineprægede aktiviteter i løbet af dagen.

Når et barn vurderes at være i en udsat position, øges niveauet for samarbejdet med forældre. Det er helt afgørende, at vi er sammen om at hjælpe barnet, uanset hvad det har behov for. Vi skal sammen afklare, hvordan hjem og dagtilbud både understøtter og supplerer hinanden i indsatser og tiltag.

Vi arbejder sammen om specifikke og konkrete handlinger, som fastsættes på baggrund af observationer, vurderinger via systematiske pædagogiske redskaber, og når det har relevans også tværfagligt samarbejde. Specifikke og konkrete handlinger følges systematisk og evalueres, mhp. løbende justering set i relation til effekt og barnets trivsel og udvikling.

I Hulahoppen prioriterer vi et tæt og kontinuerligt samarbejde med praksisvejledere og tværfaglige samarbejdspartnere i kommunen. Samarbejdet er målrettet konkrete indsatser, der styrker det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Gennem fælles refleksion og faglig sparring sikrer vi, at vores pædagogiske praksis er dynamisk, kvalificeret og i konstant udvikling. Vi arbejder målrettet for at styrke almenområdet, så vi skaber rammer der tilgodeser de forskellige behov.

2.5 Sammenhæng til børnehaveklassen

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe)

I Hulahoppen arbejdes der med Før-skolegruppe. Det betyder, at der arbejdes målrettet for relations dannelse mellem alle de kommende skolebørn i Hulahoppen. Det har stor betydning for trygheden i overgangen til skole, at der er gode venskabsrelationer på tværs.

Gennem tiden i Hulahoppen er der løbende arbejdet med kompetencer på alle områder; personlige, sociale, kommunikative, følelsesmæssige, kulturelle, krop og bevægelse etc.

Det sidste år i Hulahoppen skaber vi rammer for børnene, hvor vi intensiverer konkrete områder.

Det er vores helt klare overbevisning, at det sidste år i Hulahoppen ikke skal gøre det ud for en "mini" skole. Legen skal fortsat være i fokus. Vores fornemmeste opgave er at forberede børnene til hvad der venter dem, når de skal i skole. Derved kan vi bidrage til en tryk overgang hvor barnet oplever, "jeg kan". Der er særligt fokus på evne til selvregulering og deltagelse i fællesskaber, således at børn mestre at indgå i sociale fællesskaber. Vi ved det har stor betydning for børn mestrer dette når de skal i skole.

I en skole kontekst vil ethvert barn møde udfordringer det endnu ikke har prøvet og derved ikke nødvendigvis mestrer. Det kunne være en ny fælles leg, en opgave, rutiner der praktiseres anderledes eller lign. Vi arbejder derfor målrettet med at give børnene erfaringer, hvor de lykkes og oplever at mestre, og samtidig søger vi at udfordre barnet tilpas, så barnet skal arbejde for at lykkes. Vi finder her, at vi med et dynamisk mindset både skal søge at give barnet mulighed for at føle og opleve, at det er helt ok, når barnet ikke lige kan med det samme - at give barnet bevidsthed om at, jeg kan ikke endnu, men jeg er på vej til at kunne. Herved kan barnet beholde sin selvagtelse og sikkerhed i uvante situationer, hvilket kan være med til at lette overgangen til skole.

Vi skaber rammer og aktiviteter hvor barnet kan:

- Anvende sin nysgerrighed til at lære nyt - vi understøtter bevidstheden om læringen.
- Få en bevidsthed om at være selvhjulpne i forhold til måltider, af og påklædning, bede om hjælp, toiletbesøg m.m.
- Påbegynde aktiviteter og vi øver på, at fuldende f.eks. et spil.
- Ved udfordringer sikres tiltag som understøtter progression.
- Indgå og overholde aftaler
- Modtage kollektive beskeder og demonstrere forståelsen
- Øve sig i at stå frem i gruppen
- Udfolde sig fysisk og få erfaringer med fælles lege og sanglege. Herved kan der bevidst skabes mulighed for oplevelse af mestring, når legene senere gentages i skoleregion.
- Gå lidt længere distancer og udfordres på udholdenhed når vi tager på ture og udflugter
- Fordybe sig, øve sig finmotorisk og oparbejde varighed af koncentration.

Hulahoppen har et tæt og gensidigt forpligtende samarbejde med den lokale skole. Der er fælles møder om praksis i begge kulturer, forældremøder og gensidige besøg, hvor der skabes den første kontakt, kendskab og relation. Der sker overlevering af børn til skolen med forældreinvolvering. Hulahoppen overleverer altid oplysninger til skolen koordineret med forældre. Hulahoppen besøger 8 gange i løbet af året derudover skolen. Børnene bliver herved fortrolige med skolens fysiske rammer og muligheder og kan være trygge i dette ved skolestart.

Samarbejdet intensiveres med såvel skole som forældre via netværksmøder med tværfaglige samarbejdspartnere, når der er tale om børn i udsatte positioner. Samarbejdet påbegyndes i det tilfælde når barnet er 4 år.

3 ØVRIGE KRAV TIL LÆREPLANEN

3.1 Inddragelse af lokalsamfundet (og evt. forældrebestyrelsen)

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn samt evt. hvordan forældrebestyrelsen inddrages i arbejdet med læreplanen?

I Hulahoppen benytter vi i høj grad det omkring liggende samfund. F.eks. har vi i samarbejde med kirken fast tradition for kontinuerlige besøg med sang og fortælling, samt har vi Baby salmesang for vores vuggestuebørn. Vi har løbende glæde af vores samarbejde lokalt som bl.a. Indbefatter samarbejde med;

- Vojens Hallen og Vojens Ishockey Klub
- Kirken
- Biblioteket
- VGIE - Vojens Gymnastik efterskole
- Ungeuniverset i Vojens
- Besøg på plejehjem
- Vi har samarbejde med Aktivitetscenteret Povlsbjerg
- Besøg af det frivillige brandværn (og brandbil) samt på besøg på brandstation
- Vores omkringliggende natur og legepladser

Institutionsbestyrelsens inddragelse i arbejdet med den styrkede pædagogiske læreplan.

Institutionsbestyrelsen er aktivt inddraget under udarbejdelsen af den styrkede pædagogiske læreplan. Dette ved, at der i bestyrelsesregi har været drøftelser om inddragelse af lokalsamfund og samarbejdet med forældre om børns læring. Personalets fulde bidrag til den styrkede pædagogiske læreplan har været læst af bestyrelsen og drøftet på møde. Institutionsbestyrelsen vil løbende blive opdateret på den løbende evaluering af læreplanen, ligesom bestyrelsen også vil have en aktiv rolle i dialoger om forældreperspektiver fortløbende.

Bestyrelsen vil til arrangement med forældrekafe aktivt inddrage spørgsmål til forældre omkring de aktuelle temaer Hulahoppen arbejder med mhp. at inddrage og udfolde forældreperspektiver. Disse anvendes til dialoger og udvikling af praksis på bestyrelsesmøder.

3.2 Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

I Hulahoppen har vi lyse og venlige lokaler, der samlet set, tilgodeser forskellige muligheder og behov. Det samme gør sig gældende på vores udenomsarealer. I relation til det fysiske børnemiljø er det afgørende, at vores rammer fremstår sunde og sikre. Børn skal kunne færdes trygt og sikkert. Hulahoppen værner om fællesskab og mulighed for ro, fordybelse, leg og plads til bevægelse. Det skal børnemiljøet og læringsmiljøet afspejle. Vi forholder os løbende til indretningen af såvel stuer som vores fælles arealer. Hvad opfordrer indretningen til? Hvad kalder børnegruppens behov på, og bruger vi lokalerne optimalt? Vi er et stort hus og vil gerne anvende vores mange faciliteter. Vi gør i høj grad brug af at anvende alle husets lokaler og udeområder hverdag. Når der arbejdes i små grupper, emmer det er liv i hele huset.

Vi inddrager børneperspektiver i forhold til indretning i relation til alder og udvikling. Hvad ser vi f.eks. de mindre børn være optagede af, og hvad giver de større børn direkte udtryk for både spontant og adspurgt. Det er afgørende, at personalet er nysgerrige og innovative i fht. Læringsmiljøet. Personalet skal forholde sig kritisk til hvad der hænger i læringsrummet, hvor det hænger og rummets indretning i øvrigt. Disse skal med jævne mellemrum udfordres, og det gør personalegruppen sammen løbende såvel i hverdagen som på møder.

Det æstetiske børnemiljø i Hulahoppen skal bære præg af, at Hulahoppen er for børn. Det betyder at vi f.eks. hænger børnenes produkter og billeder op i børnehøjde. Det giver anledning til mange dialoger mellem børn og mellem børn og voksne. Børnene viser stolthed over og tryghed ved egne produktioner.

Hver gang vi hænger noget op, forholder vi os aktivt til hvorfor det skal hænges op, for hvem det skal hænges op eller om noget andet vil give mere mening for børnene. Vi vægter, at der er rene linjer og ro for både øje og sind. Der skal derfor altid forholdes til æstetik i fællesarealerne. Børnenes perspektiver inddrages løbende på stuerne, enten via observationer eller dialog alt efter alder.

Det psykiske børnemiljø har i Hulahoppen fokus. Vi arbejder med anerkendelse som værdi og dette evaluerer vi på løbende. Børnegrupperne arbejder med "fri for mobberi". Vi starter med barnet på 7 mdr. hvor vi kigger på billeder og taler om følelser. Først skal vi lære hvordan jeg kan sætte ord på egne følelser. Herefter bygger vi flere emner på og skaber nyt indhold i takt med at børnene udvikler sig.

Vi skaber for alle fra 0-6 år rammer og aktiviteter, der giver mulighed for at tilegne sig kompetencer i at vente på tur, modtage omsorg, give omsorg, giver udtryk for følelser og oplevelser, at sige ja og nej, at modtage hjælp og at give hjælp. Vi sætter sammen ord på når nogen kan være udfordret på dette eller hint, og vi indretter os sammen på, hvordan vi så kan gøre.

Vi skaber forståelser for, at alle ikke har brug for det samme, at vi sammen kan ændre rammer og måder vi er sammen på, så alle kan være med. Et godt psykisk børnemiljø kræver at børnene tilegner sig kompetencer til at indgå i relationer og fællesskaber. Vi arbejder derfor aktivt med at styrke børns evne til selvregulering gennem neuropsykologiske udviklingslege. Vi har f.eks. fokus på det at hjælpe, trøste og dele.

4 DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32).

De seks læreplanstemaer, som omhandler børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring er:

- Alsidig personlig udvikling
- Social udvikling
- Kommunikation og sprog
- Krop, sanser og bevægelse
- Natur, udeliv og science
- Kultur, æstetik og fællesskab

4.1 Alsidig personlig udvikling

Det pædagogiske læringsmål

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egen potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling.
 - Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
 - Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.
-

Fælles udgangspunkt: Vi møder børnene hvor de er i deres udvikling, og som de mennesker de hver især er. Vi forholder os til barnets nærmeste udviklingszone og skaber grupper på tværs af alder, køn, udvikling og social samt kulturel baggrund, hvor børnene kan spejle sig i hinanden.

Med udgangspunkt i vores værdier og pædagogiske grundlag arbejder vi anerkendende i relationer på tværs. Vi har fokus på mindset, så vi understøtter børns lyst til læring og mod til at "fejle" for at lære. Vi søger gennem sproget og vores praksis at bevidstgøre børn i at være på vej. "Jeg kan ikke - endnu, men er på vej til, jeg kan". Herved vil barnet gennem årene opnå tillid til egne potentialer. Vi søger bevidst at skabe mulighed for, at alle børn kommer i privilegerede positioner.

0-2-årige:

- Vi sætter ord på barnets initiativ, behov og følelser - i et ressourceperspektiv. Når det lille barn kan tale, støtter vi barnet i selv at sætte ord på.
- Vi øver i at sige: "Ja, nej og stop" (at sige til og fra) og vi hjælper barnet med at mærke og sætte ord på ved at tilbyde sætninger der rammesætter følelser og behov.
- Vi sætter ord på handlinger for at skabe bevidstgørelse om " Jeg kan".
- Vi skaber rum for at barnet bliver selvhjulpen. F.eks. giver vi os god tid til hverdagsrutiner i garderoben, ved måltider, oprydning mv.
- Vi opmuntrer barnet til at udforske og prøve. Vi har opmærksomhed på "små sikre succeser" som giver barnet mod på nyt og oplevelser af mestring.
- Gennem målrettede indsatser via neuropsykologiske udviklingslege skaber vi rammer som kan styrke den enkelte i evne til selvregulering – i forhold til udviklingsniveau".

3-6 årige:

- Vi guider barnet i bevidsthed om initiativ og i at sætte ord på behov og følelser.
- Vi guider barnet i konflikthåndtering. Vi ser konflikter som et læringsrum, hvor barnet skal øve sig i gensidig respekt, empati og forståelse samt i at afgrænse sig selv.
- Gennem målrettede indsatser via Neuropsykologiske udviklingslege skaber vi rammer som kan styrke den enkelte i evne til selvregulering
- Vi skaber muligheder for at barnet kan øve sig i aftaler.
- Vi taler om og øver på at mestre alle de daglige opgaver i hverdagsrutiner. Samtidig er der fokus på igen en fælles opmærksomhed på at hjælpe hinanden.
- Vi opmuntrer barnet til at udforske og prøve. Nogle gange i arenaer hvor barnet skal "stå på tæer". Vi ønsker, at barnet tilegner sig erfaringer i, at det er ok at skal øve sig flere gange. At barnet kan rumme, at kammeraten godt kan, jeg selv er endnu på vej, og det er ok.
- Vi skaber læringsrum, hvor der er mulighed for fordybelse, og hvor vi øver vores koncentration. Det kan både være i at lytte en historie færdig, at spille et spil færdig, at gennemføre en aktivitet/fælles leg mv.

Samspil med de øvrige læreplantemaer

At arbejde med udvikling af barnets alsidige personlighed sker gennem alle aktiviteter og relationer hele dagen igennem. I Hulahoppen ser vi temaet, som en grundsten i ethvert menneskes udvikling, hvorfor det ved f.eks. aktiviteter, uanset tema, altid vil være i spil ved tilrettelæggelse og evaluering.

4.2 Social udvikling

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Social udvikling i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Fælles udgangspunkt: Med udgangspunkt i vores værdier og pædagogiske grundlag arbejder vi aktivt med dannelse af fællesskaber. Barnet skal have plads til og mulighed for at give udtryk for egne følelser og behov samtidig med, at børnene også understøttes i udviklingen af en forståelse af og respekt for at andre kan både de samme og/eller andre behov. Alle børn uanset alder, udvikling og baggrund indgår i rammer, der giver mulighed for at opleve sig som en del af et fællesskab. Vi understøtter i praksis, at barnet i takt med alder og udvikling kan etablere fællesskaber og føle empati og respekt for andre. Vi inddrager løbende barnets perspektiv, og vi tydeliggør i praksis overfor, og sammen med børnene, når vi følger børnenes spor, at vi skiftes til, at vi prøver forskellige bud på aktiviteter etc. Det er helt grundlæggende er, at alle børn føler sig trygge, førend barnet kan sige til og fra.

0-2 årige:

- Vi sætter ord på og arbejder med venskaber og empati bl.a. ud fra "fri for mobberi" konceptet. (TROM = tolerance, respekt, omsorg og mod)
- Vi skaber læringsmiljøer hvor børnene mødes på forskellige måder og på tværs af alder og grupper.
- Vi tilrettelægger aktiviteter og legegrupper som styrker børnenes indbyrdes relationer og venskaber.
- Vi lærer barnet de sociale "spilleregler" f.eks. at give udtryk for behov: "Må jeg bede om mælken", at sige nej tak og ja tak, at indbyde til fællesskab, at sende maden videre, at vi venter på hinanden, at vi hjælper hinanden når noget bliver svært f.eks. flyverdragten der driller, at få det der er uden for rækkevidde, hjælpen til at samle det der driller m.m.
- Vi inddrager barnets perspektiv. Dette gør vi ved dels at observere hvad det lille barn er optaget af og følger barnets spor, og dels ved de ældste, at være i dialog med barnet om, hvad barnet kan lide, ikke lide, har lyst til, ikke har lyst, understøtte når barnet tager initiativ og via sproget bevidstgøre barnet om at det var "din ide, det vi laver nu".
- Vi lader børnene skiftes til at vælge sange etc. og bevidstgør børnegruppen om, at nu er det den sang som Kasper har valgt, vi synger etc. Vi lærer at skiftes og vente på tur og få medbestemmelse.

3-6 årige:

- Vi arbejder med venskaber og empati bl.a. ud fra "fri for mobberi" konceptet. (TROM = tolerance, respekt, omsorg og mod)
- Vi skaber læringsmiljøer, hvor børnene mødes på forskellige måder og på tværs af alder og grupper.
- Vi tilrettelægger aktiviteter og legegrupper som styrker børnenes indbyrdes relationer og venskaber.
- Vi lærer barnet de sociale "spilleregler" f.eks. at give udtryk for behov: "Må jeg bede om mælken", at sige nej tak og ja tak, at indbyde til fællesskab, at sende maden videre, at vi venter på hinanden, at vi hjælper hinanden når noget bliver svært f.eks. flyverdragten der driller, at få det uden for rækkevidde, hjælpen til at samle det der driller, m.m. Vi italesætter og opsætter rammer med henblik på bevidstgørelse, at netop fordi vi kan noget forskelligt så lykkes vi sammen.
- Vi hjælper barnet til at kontakte de andre børn på en hensigtsmæssig måde. "Må jeg være med?", "Vil du lege med mig?" mm. Vi spejler børnene i de reaktioner, de møder, og guider dem på vej.
- Vi inddrager barnets perspektiv og følger barnets spor.
- Vi er i dialog med barnet om, hvad barnet kan lide, ikke lide, har lyst til, ikke har lyst, understøtter når barnet tager initiativ og via sproget bevidstgøre barnet om, at det var "din ide det vi laver nu".
- Vi lader børnene skiftes til at vælge sange etc. og bevidstgør børnegruppen om, at nu er det den sang som Kasper har valgt, vi synger etc.
- Vi lærer at skiftes og vente på tur og få medbestemmelse.

Samspil med de øvrige læreplanstemaer:

Al læring foregår i relation, og temaet Social udvikling står derfor aldrig alene. Uanset hvad der arbejdes med og hvordan, vil aktiviteter altid påvirke barnets sociale udvikling. Dette kan være både i negativ og positiv retning. Det er derfor afgørende, at vi som personale har en anerkendende tilgang i det relationelle arbejde og i kommunikationen, herunder også at børnenes indbyrdes kommunikation understøttes og udvikles. Det fordrer ydermere, at vi som personale altid forholder os professionelt til vores eget mindset. Vi er altid og hele tiden rollemodeller.

4.3 Kommunikation og sprog

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kommunikation og sprog skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Fælles udgangspunkt: Uanset om vi siger noget, er stille, kigger op, kigger ned eller gør noget andet så kommunikere vi til vores omverden. Dette via vores kropssprog, vores mimik og vores verbale sprog. Hulahoppens pædagogiske grundlag hviler på et system- og narrativteoretisk grundlag, hvor en af betragtningerne bl.a. er, at vi skaber vores virkelighed gennem sproget og gennem fortællinger. Det er derfor vores forståelse, at vi har en vigtig opgave i at understøtte børnenes kommunikative udvikling i et bredt spekter, og at vi selv er meget opmærksomme på vores udtryk og ordvalg. Vores nonverbale og verbale udtryk skal være samstemmende. At arbejde med sprog og kommunikation er noget, der sker hele tiden, hele dagen. Vi kan ikke, ikke kommunikere.

Mht. barnets receptive sprogforståelse (evnen til at forstå talt og skrevet sprog – altså det, man modtager) og ekspressive ordforråd og sprogforståelse er vi løbende opmærksomme og ved tvivl eller bekymring benytter vi os af pædagogiske redskaber, sprogtrappe og sprogvurderinger, for at sikre progression i det enkelte barns sproglige udvikling.

Nogle børn kan have gavn af undervisning af en tale-høre-konsulent, der foruden undervisning også bidrager med råd og hjælp til forældrene omkring tiltag i hjemmet. Konsulenten er desuden i dialog med stuens personale om tiltag og hjælp til barnet i dagligdagen i Hulahoppen.

0-2 årige:

- Vi arbejder med kropsbevidsthed, og lærer i takt med alder og udvikling hvordan vi ser ud ved glæde, ked af det, vrede, begejstring m.v.
- Vi bestræber os på at give handleanvisninger, således at vi sprogliggør hvad vi gerne vil have barnet til, hvad barnet må -fremfor hvad barnet skal stoppe med eller ikke må
- Vi sætter ord på hvad vi gør og hvad vi ser. Vi sikrer os, at vi ser det samme, som fælles tredje.
- Vi synger og leger med rim og remser.
- Vi giver barnet god responstid i en dialog.
- Vi arbejder med dialogisk læsning og anvender "bablarne" som redskab til sprogstimulering til de helt små.
- Vi øver os i at vente på tur i dialoger og lytter til hinanden.
- Vi er opmærksomme på turtagning i dialoger.
- Vi skal skabe tryghed for det lille barn, så det kan afvænnenes med sut. Det er en forudsætning for udviklingen er det ekspressive sprog.

3-6 årige:

- Vi sætter ord på, hvad vi gør, og hvad vi ser og har dialoger om et fælles tredje.
- Vi bestræber os på at give handleanvisninger, således at vi sprogliggør hvad vi gerne vil have barnet til, hvad barnet må -fremfor hvad barnet skal stoppe med eller ikke må
- Vi synger og leger med rim og remser.
- Vi giver barnet god responstid i en dialog.
- Vi arbejder med dialogisk læsning.
- Ved behov iværksætter vi fokuserede sproggrupper med specifikt udviklingsmateriale
- Vi øver os i at vente på tur i dialoger og lytter til hinanden. Vi lærer at række hånden op, når vi er i gruppedialoger.
- Vi er opmærksomme på turtagning i dialoger, og vi øver med børnene i at have længere dialoger om et emne.
- Vi øver os og lærer om mimik og kropssprog.

Samspil med de øvrige læreplanstemaer:

Man kan ikke, ikke kommunikere. Vi arbejder derfor med kommunikation og sprog hele tiden, hver dag og i alle former for aktiviteter. Det er vigtigt, at vi som personale i arbejdet med andre læreplanstemaer altid har for øje, at enhver mulighed, er en mulighed for også at stimulere kommunikativ og sproglig udvikling. Vi kan udvide ordforrådet, forståelsen (både for sprog og andres intentioner), lege med forskellige opfattelser, øve udtale m.m. Efter vores opfattelse vil læreplansteamet kommunikation og sprog altid indgå i alle sammenhænge, og det vil altid være væsentligt løbende at have fokuserede indsatser på området.

4.4 Krop, sanser og bevægelse

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Krop, sanser og bevægelse skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Fælles udgangspunkt: Krop, sanser og bevægelse er et af de særlige områder, der hører ind under Hulahoppens kerneværdier "Sundhed". Vi mener, at læring også sker gennem kropslige erfaringer. Vi lærer dette gennem bevægelse, at sanse, føle og se ting. Vi ved f.eks. alle hvordan det føles at smage "sand". Vi vægter i Hulahoppen at skabe rammer for forskellig sansning og forskellig bevægelse samt at sprogliggøre sammen med barnet, hvad det er, vi gør og oplever. I enhver aktivitet påvirkes barnets krop og sanser, og i enhver aktivitet er barnets krop og sanser på arbejde. Vi vægter derfor også i Hulahoppen at skabe stille stunder for barnet, hvor oplevelser kan fordøjes, og hvor barnet får mulighed for at "finde sig selv".

Nogle børn kan have gavn af særlig understøttelse af den motoriske udvikling. Her samarbejder vi med en ergo-og/eller fysioterapeut, der foruden træning også bidrager med råd og hjælp til forældrene omkring tiltag i hjemmet. Konsulenten er desuden i dialog med stuens personale om tiltag og hjælp til barnet i dagligdagen i Hulahoppen.

0-2 årige:

- Vi synger, danser og laver forskellige bevægelseslege såvel på stuerne, i uderummet og i vores flex og fælles-rum.
- Vi øver barnets balance gennem leg - niveauet tilpasses efter, hvor barnet er udviklingsmæssigt.
- Vi sætter ord på vores krop og mærker vores krop - herved får vi en begyndende kropsbevidsthed.
- Vi sætter ord på det vi smager.
- Vi boltre os på motorik baner ude, inde og i hallen.
- Vi øver på at blive selvhjulpne ved f.eks. spisning, oprydning og af- og påklædning.
- Vi sætter ord på, hvad vi mærker; kold, varm, blød, hårdt, vådt, tørt etc.
- Vi bruger naturen og legepladsen, og bevæger os på forskellige underlag.
- Vi begejstres over alle de små succeser. Når barnet lykkes med at; sidde, kravle, komme op at stå, gå, løbe, liste, hoppe op, hoppe ned, gå på balancen, kan gyngende mv. Vi glædes sammen, og vi håber derved at give glæden ved bevægelse videre.
- Vi skaber rammer, hvor barnet kan søge ro. Vi understøtter barnets bevidsthed om ro, og dæmper sanseindtryk.
- Vi skaber rammer hvor barnet i ro kan fordybe sig.

3-6 årige:

- Vi skaber læringsmiljøer, hvor barnet får motoriske udfordringer gennem hverdagsrutiner ved f.eks. at dækker bord, af- og påklædning, hygiejne, oprydning m.m.
- Vi skaber læringsmiljøer, der både tilgodeser rammer med mulighed for ro og fordybelse og rammer med mulighed for bevægelse og fysisk udfoldelse.
- Vi benytter vores Flexrum, legeplads, boldbane, hallen og naturen omkring os og understøtter barnets udvikling af øget kropsbevidsthed.
- Vi tilrettelægger aktiviteter med bevægelse, som sikrer oplevelser af succes og fællesskab. Vi glæder os sammen over det vi kan, såsom fælles lege, løb, boldspil mv.
- Vi har årligt emneuger hvor bevægelse og sundhed er særligt på dagsordenen. Vi ønsker her at styrke følelsen af fællesskab og glæde ved bevægelse samt sætte ord på det, vi sammen gør og oplever. Herved styrker vi barnets bevidsthed om krop og sundhed.
- Vi bruger vores sanser og sætter ord på når vi f.eks. smager forskelligt mad, dufter til forskellige lugte, mærker kulde og varme, vådt og tørt mv.

Samspil med de øvrige læreplanstemaer:

Vores krop og sanser er aktive i alt hvad vi gør - og ikke gør. Det er derfor helt naturligt at læreplanstemaet "Krop, sanser og bevægelse" har et bevidst fokus gennem dagen og ved tilrettelæggelse af aktiviteter. Vi er af den overbevisning, at barnets forskellige udviklingsområder hænger tæt sammen med kropslige og sansemæssige erfaringer. F.eks. kan et barn, der er udfordret ved benyttelse af forskellige legeredskaber, påvirkes socialt og følelsesmæssigt. Dette hvis barnets udfordringer f.eks. har betydning for deltagelse i fællesskabet. Det kan også være et barn, der udfordret i at sortere sanseindtryk. Det er derfor afgørende, at os omkring børnene har øje for krop, sanser og bevægelser, når vi skaber rammer som det enkelte barn skal profitere af og opleve sig i en privilegeret position.

4.5 Natur, udeliv og science

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Natur, udeliv og science skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhæng, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes natur, udeliv og science? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Fælles udgangspunkt: Natur, udeliv og science er væsentlige i hverdagens indhold i Hulahoppen. I arbejdet med "Sundhed" ser vi det som en naturlig sammenhæng, at vi bruger naturen og udelivet, at vi lærer om naturen og udelivet, og at vi bidrager til, at vi sammen passer på vores fælles natur. Børnene får viden om natur ved selv at komme ud og se/føle den og bruge sanserne. Vi ser det som væsentligt at vi bidrager til børne nysgerrighed på "verdens sammenhæng", hvorfor vi også eksperimenterer sammen med børnene og ser hvad der sker. (Kan man fryse en vandpyt, kan man male på sne, kan man tage snebolde med ind, kan man lave et vulkanudbrud etc.)

0-2 årige:

- Vi er i videst muligt omfang ude hver dag. Enten benytter vi os af udeliv på legepladsen eller i vores lokalområde, og de muligheder der er her, by, skov og græsarealer.
- I takt med barnets alder og udvikling har vi fokus på forskellige emner. Vi finder ting og materialer af forskellige konsistens, størrelser og temperaturer og undersøger det, eks. dyr, planter osv.
- Vi taler om hvad vi må lade ligge, og hvad vi ikke må lade ligge i naturen. Ser vi affald i naturen på vores tur, samler vi op. Vi taler om at affald skal i skraldespanden, og at vi skal passe på naturen - og forklaringer tilpasses barnets udvikling og sprogforståelse.
- Vi finder insekter - kigger og sætter ord på hvad det er.
- Vi bruger naturens materialer til kreative udtryk.
- Vi laver bålaktiviteter.
- Vi leger med vand og sand.
- Vi taler med børnene om de forskellige årstider og vejrfænomener. Dette inspirerer til tilrettelæggelsen af aktiviteter, hvor vi f.eks. laver små forsøg med vand, vind, varme, kulde.

3-6 årige:

- Vi er ude hver dag. Enten benytter vi os af udeliv på legepladsen eller i vores lokalområde og de muligheder, der er her, by, skov, græsarealer.
- Vi har emneuger om dyr, natur, bæredygtighed. Vi tilrettelægger emner fra gang til gang med udgangspunkt i hvad der rører sig i samfundet og i børnegruppens interessefelter.
- Vi laver bål aktiviteter.
- Vi taler om hvad vi må lade ligge, og hvad vi ikke må lade ligge i naturen. Ser vi affald i naturen på vores tur, samler vi op. Vi taler om at affald skal i skraldespanden, og at vi skal passe på naturen - og forklaringer tilpasses barnets udvikling og sprogforståelse.
- Vi arbejder med børnenes matematiske opmærksomhed på forskelligvis i aktiviteter. Vi tæller, finder former og figurer, kategoriserer og systematiserer ting mv.
- Vi taler med børnene om de forskellige årstider og vejrfænomener. Dette inspirerer til tilrettelæggelsen af aktiviteter, hvor vi f.eks. laver små forsøg med vand, vind, varme, kulde.
- Vi skaber i naturen og på legepladsen rum for at følge børnenes spor, og giver børnene mulighed for at fordybe sig i det de finder og bliver optagede af. Vi bliver sammen kloge på værdien i at være nysgerrige og undersøgende.
- Vi bruger naturens materialer til kreative udtryk.
- Vi anvender vores værksted og lader os inspirere af de "grønne spirer".

Samspil med de øvrige læreplanstemaer:

Natur, udeliv og science er både en del i hverdagens aktiviteter og samtidig et tema der vil være særligt fokus på i perioder. Vi anser det at opholde sig i naturen, at bruge den og passe på den som sammenhængende til det at kunne leve et liv i sundhed. Alt det der foregår i naturen, bliver ofte noget af det, vi også kan kalde vores fælles tredje. Vi har vores fokus rettet mod det samme, taler sammen om det vi ser og oplever. Herved udvikler vi samtidig barnets sprog og viden. Ofte er det vi oplever i naturen noget vi oplever sammen, det indbyder til fællesskab og dannelsen af sociale relationer. Når vi bevæger os i naturen, øver vi os og oplever på forskellig vis, og arbejder herved også med krop, sanser og bevægelse.

4.6 Kultur, æstetik og fællesskab

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kultur, æstetik og fællesskab skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andre kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Fælles udgangspunkt: Kultur er en skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet. Kultur er "dem vi er" og "det vi gør". Det er derfor vores overbevisning, at vi som rollemodeller må være os meget bevidste om at møde børnene anerkendende og nysgerrige. Vi skal være opmærksomme på altid at skabe læringsmiljøer og fællesskaber, som den enkelte kan se sig som en del af. Fællesskab er et særligt fokusområde i Hulahoppen. Vi tror på, at vi bliver til i relationer, og vi er derfor gensidigt afhængig af hinanden. Kun ved at spejle os i hinanden - kan vi forstå os selv.

0-2 årige:

- Vi skaber læringsmiljøer hvor børn oplever forskellige udtryk og hvor de får lov at eksperimentere med forskellige udtryk, eks. kreative udtryk i vores krea rum, fysiske udtryk, sang, historiefortælling og udklædning m.m.
- Vi har en bevidsthed om hvad vi hænger op i institutionen og hvorfor. Vi er opmærksomme på, hvad vi æstetisk gerne vil udtrykke og hvad børnene skal have ud af det. Vi er opmærksomme på at hænge ting i børnehøjde. Vi søger æstetisk at skabe ro for øjet og hovedet.
- I takt med børnenes alder og udvikling inddrager vi børnenes perspektiver. Vi starter i det "små" med demokratiske processer. Vi lærer barnet at vente på tur, hjælpe til ved borddækning, skiftes til at vælge mv. Vi bevidstgør det enkelte barn og den øvrige børnegruppe, at lige nu laver vi det her fordi xx er optaget af det, det var xx ide etc.
- Vi taler om følelser, venner og arbejder med "fri for mobberi" og vi taler om vores forskelligheder.
- Vi laver aktiviteter i gruppen som understøtter oplevelsen af fællesskab, f.eks. fællessang før måltid, vi taler om hvem der er her og hvem vi mangler, og vi holder en "mini samling".
- Vi har i årets løb faste traditioner; jul, fastelavn, påske, Sankt Hans. Vi gør noget ud af højtiderne og holder "fest" med børnene. Vi pynter op, dækker et flot bord, synger sange, taler om højtiden, får traditionelle middage mv.
- Vi besøger kirken og har "babysalmesang"
- Når muligheden byder sig, får vi underholdning (musik, teater) i huset, ligesom vi deltager når det er i vores nærområde.

3-6 årige:

- Vi skaber læringsmiljøer hvor børn oplever forskellige udtryk og hvor de får lov at eksperimentere med forskellige udtryk, eks. kreative udtryk i vores krea rum, fysiske udtryk, sang, historiefortælling og udklædning m.m. i forhold til barnets udviklingsniveau.
- Vi har en bevidsthed om hvad vi hænger op i institutionen og hvorfor. Vi er opmærksomme på, hvad vi æstetisk gerne vil udtrykke og hvad børnene skal have ud af det. Vi er opmærksomme på at hænge ting i børnehøjde. Vi søger æstetisk at skabe ro for øjet og hovedet.
- Vi inddrager børnenes perspektiver og følger barnets spor. Vi understøtter, at barnet udvikler sin leg og fantasi.
- Vi lærer barnet at vente på tur, hjælpe til ved borddækning, skiftes til at vælge. Vi bevidstgør det enkelte barn og den øvrige børnegruppe om, at lige nu laver vi det her fordi xx er optaget af det, det var xx ide etc.
- Vi taler om følelser, venner og arbejder med "fri for mobberi", og vi taler om vores forskelligheder og hvor vi kommer fra.
- Vi laver aktiviteter i gruppen som understøtter oplevelsen af fællesskab, f.eks. fællessang før måltid, fælles lege, vi taler om hvem der er her og hvem vi mangler, vi holder samling, vi er sammen både i små og store grupper.
- Vi har i årets løb faste traditioner; jul, fastelavn, påske, Sankt Hans. Vi gør noget ud af højtiderne og holder "fest " med børnene. Vi pynter op, dækker et flot bord, synger sange, taler om højtiden, får traditionelle middage mv.
- Vi besøger kirken og har også her sang og musik.
- Vores ældste børnehavebørn deltager hvert år i et musikforløb i Hulahoppen i samarbejde med musikskolen.
- Når muligheden byder sig, får vi underholdning (musik, teater) i huset, ligesom vi deltager når det er i vores nærområde.

Samspil med de øvrige læreplanstemaer

Kultur, æstetik og fællesskab er en del af limen i vores liv, hverdag og omgang med hinanden. Uden det, kan vi ikke blive os selv. Læreplanstemaet vil derfor, set fra vores perspektiv, også kunne betragtes som lim mellem alle læreplanstemaer. Det er allestedsnærværende. Kultur, æstetik og fællesskab vil altid kræve en oprigtig interesse og opmærksomhed i vores tilrettelæggelse af hverdagen, aktiviteter, udsmykning og i vores relation og kommunikation med og til hinanden.

5 EVALUERINGSKULTUR

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø. Hermed forstås, at det pædagogiske personale og ledelsen løbende forholder sig reflektivt til, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Dagtilbudslovens § 9

5.1 Evalueringskultur

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

I Hulahoppen arbejder vi med evaluering på forskellige niveauer.

Individ-niveau: Vi anvender fokuspunkter, når vi har indsatser på individ niveau. Her evaluerer vi løbende på effekter og/eller behov for justering af tiltag. Personalet skal forholde sig aktivt til betydning af egen indsats/praksis i relation til opnåelse af mål - barnets progression i læring. Vi involverer aktivt forældrene i samarbejdet omkring tiltag og evaluering af tiltag i forhold til deres barn.

I Hulahoppen arbejder vi systematisk med evalueringer af praksis og børnegruppens trivsel via følgende fremgangs;

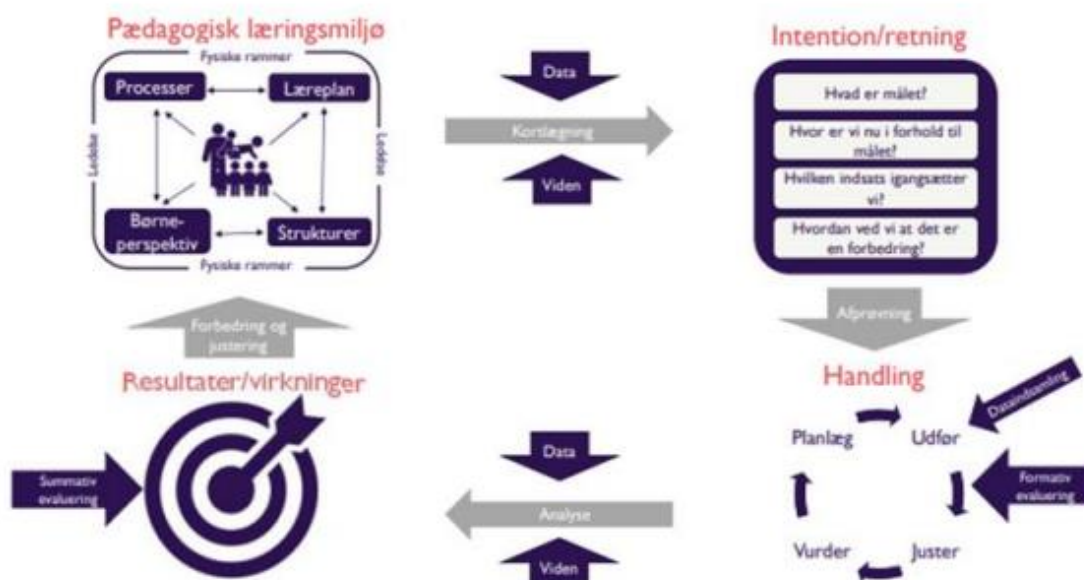
Stue niveau: Hver stue er i flow med egne relevante praksis evalueringer i kontinuerlig proces. Der er ikke fastsat et fast antal som den enkelte stue skal gennemføre. Dette i en erkendelse og anerkendelse af at processerne ikke kan tidssættes. Vi har erfaret at nye spørgsmål kan dukke op undervejs, at der kan være andre og flere data der skal indhentes, at der skal sættes flere forskellige prøvehandlinger i gang, inden vi når til at kunne vurdere på et velbelyst grundlag. Det afgørende er derfor, at alle er i flow.

Hver stue arbejder løbende med observationer / dataindsamling, prøvehandlinger m.m. i hverdagen. Hver stue har 8 årlige stuemøder hvor der er dialog om evalueringen. Daglig pædagogisk leder følger processer på stue niveau og bidrager med relevant faglig sparring og understøttelse af evaluering og har derudover systematisk opfølgning og sparring i forhold til tidlig opsporing og indsats (TOPI) i forhold til det enkelte barns trivsel og udvikling. I perioder hvor det er meningsgivende arbejdes der med daglig evaluering via praksisfortællinger om dagens stjernestunder.

Afdelings -og organisationsniveau: Der arbejdes derudover med evaluering på enten afdelings eller organisations niveau samt på tværs af afdelinger og stuer når det giver mening. Der tages udgangspunkt i de områder hvor vi ser at der er behov for udvikling af læringsmiljøer, ændring og / eller forbedring af læringsmiljøer. Der arbejdes med data og prøvehandlinger i hverdagen og der er afsat tid på fagmøder til dialoger og drøftelser om den konkrete evaluering.

Som redskab anvendes udviklingsplan som er en skabelon i It- systemet Hjernen og Hjertet, samt egne udarbejdede data indsamlingsark, artikler og hvad der i den konkrete kontekst findes relevant i øvrigt af data. (billeder, interview, observationer, rapporter fra Hjernen og hjertet m.m.) Disse vedhæftes efter indsamling i udviklingsplanen.

Vi deler viden på tværs i huset dels ved at alle har adgang til de forskellige udviklingsplaner med evaluering, og dels ved at vi løbende videns deler på fagmøder og i det daglige samarbejde i øvrigt.

Vores evalueringskultur er også et "læringsmiljø" som vi vil være nysgerrige og kritiske overfor. Vores evaluerings kultur vil derfor med passende mellemrum komme under "lup" og blive vurderet og justeret/forbedret mhp en fortløbende kvalitetsudvikling. Såvel af praksis som udøvelsen af evaluering.